

18.

Integrált Károsító-specifikus Ellenőrzési Adatlap

Grapevine Flavescence dorée phytoplasma

Vizsgáló laboratórium:

NÉBIH ÉLI Növény-egészségügyi Diagnosztikai Nemzeti
Referencia Laboratórium (NDNRL)

1118 Budapest, Budaörsi út 141-145.

A. Általános rész:

1. Növényegészségügyi státusza: **2/A/II. d) 6. + PFA**

Földrajzi elterjedés:

A Flavescence dorée fitoplazma jelenlétét az európai országok közül Franciaországban, Olaszországban, Spanyolországban, Portugáliában, Svájcban, Szerbiában, Szlovéniában, Horvátországban és Ausztriában írták le.

2. A károsító rövid leírása:

A betegség kórokozója a legújabb nevezéktan szerint a Candidatus Phytoplasma vitis.

Fertőzés tünetei:

A szőlő szinte mindegyik fajtája, különösen a Chardonnay fogékony erre a kórokozóra (1. kép).

1.kép: Flavescence dorée Chardonnay fajtán

Tünetei nehezen elkülöníthetők a szőlő egyéb, fitoplazmák által okozott tüneteitől. A beteg szőlőtőke fejlődése már tavasztól visszamarad, néha vesszők sem képződnek. A fogékony fajtáknál a fásodás elmarad, a vessző vékonyá és gumiszerűvé válik. Télen a be nem ért vesszők elfeketednek és elpusztulnak. Ha a tőke a vegetáció során később fertőződik, a megindult fásodás megszakad. Nyár végén hosszanti repedések találhatóak a beteg szőlő kérgén.

A levelek a levélszél felé háromszög alakban sodródnak (2. kép), a napnak kitett levélrészeken fehér fajtáknál sárgulás, kék fajtáknál vörösödés figyelhető meg (3.,4. kép), a levélfelület fémszínű lesz.

2.kép: Flavescence dorée tünet, a levelek háromszög alakban sodródnak

3.kép: Flavescence dorée Cabernet Sauvignon fajtán

4.kép: Flavescence dorée kék szőlőfajtán

Augusztus és szeptember hónapokban a főerek mentén krémsárga foltok jelennek meg, melyek fokozatosan kiterjednek a levélfelület egy részére és nekrotizálódnak. Ezek a kemény levelek szél hatására lehullhatnak, de ősszel ellenállnak a fagynak és csak később hullnak le, mint az egészséges levelek.

A fűrtképződés csökken, a virágzat leszárad. Késői fertőzés esetén a bogyók zsugorodnak (5. kép), barnák lesznek, és rossz ízűvé válnak.

5.kép: Flavescence dorée okozta bogyófonnyadás

Károsító biológiája, életmódja:

Mint minden fitoplazma a fertőzött növény háncsrészában (floém) lokalizálható. A fitoplazma növényen belüli eloszlása nem állandó az évszakok során, télen a koncentrációja erősen lecsökken, kizárólag a gyökérben van kimutatható mennyiség. Tavasszal a fitoplazma terjedni kezd a szőlő föld feletti része felé, a legnagyobb koncentrációt késő nyári- kora őszi időszakban lehet detektálni a levél ereiben.

3. Gazdanövényei

Legfontosabb gazdanövényei:

- szőlő (*Vitis vinifera*)
- erdei iszalag (*Clematis vitalba*)

4. Terjedés módja:

A károsító fő terjesztője a *Scaphoideus titanus* kabóca de oltással (fertőzött szaporítóanyag) is történhet a terjedés. Vektorát a *Scaphoideus titanus*-t valamennyi megyében megtalálták. Szintén terjesztői lehetnek (bár magyarországi adatok még nem állnak rendelkezésre) a süveges kabóca (*Dictyophara europaea*), az *Euscelidius variegatus* és az *Orientus ishidae* kabóca fajok is.

5. Identifikációs eljárás

A kórokozó azonosítását Taqman real-time PCR módszerrel (EPPO standards PM 7/79 (2)) a NÉBIH ÉLI NDNRL végzi.